

FACULTAT DE
FARMÀCIA

U
UNIVERSITAT DE BARCELONA
B

T/6

ESTADES

Curs
2008-09

Ensenyament de Farmàcia

 <p data-bbox="270 189 511 207">UNIVERSITAT DE BARCELONA</p> 	<p data-bbox="625 181 942 243" style="text-align: center;">Pla docent de l'assignatura ESTADES</p>
---	--

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Estades
Codi de l'assignatura: 243039
Curs acadèmic: 2008-2009
Coordinació: M.ANTONIA MARCH PUJOL
Departament: Facultat de Farmàcia
Crèdits: 15

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

OFICINA DE FARMÀCIA

L'estudiant adquireix competència en les àrees següents:

1. Activitats assistencials

1.1. Dispensació de medicaments

- Conèixer i diferenciar els diferents tipus de receptes i verificar la validesa de les mateixes.
- Interpretar la prescripció i realitzar la comprovació terapèutica.
- Saber informar i aconsellar sobre l'ús correcte dels medicaments.

1.2. Consulta farmacèutica

- Saber resoldre les consultes més freqüents a l'oficina de farmàcia.

1.3. Atenció Farmacèutica

- Conèixer i participar en les activitats que es desenvolupin en dispensació activa, consulta o indicació farmacèutica, seguiment farmacoterapèutic i detecció dels problemes que se'n derivin relacionals amb els medicaments.

1.4. Activitats preventives

- Conèixer i participar en programes que es desenvolupin en promoció de la salut,

prevenció de la malaltia i educació sanitària.

1.5. Farmacovigilància

- Conèixer i participar en programes de detecció i notificació de reaccions adverses.

1.6. Seguretat en l'ús dels medicaments

- Conèixer i participar en els programes de prevenció d'errors de medicació.

2. Elaboració de fórmules magistrals i preparats oficials

- Interpretar la prescripció i realitzar la comprovació terapèutica.
- Aplicar els coneixements galènics.
- Treballar sistemàticament d'acord amb procediments normalitzats de treball.
- Conèixer i aplicar les bones pràctiques d'elaboració i control.

3. Gestió de l'oficina de farmàcia

- Dur a terme tot el procés d'organització i control de medicaments.
- Aprendre a gestionar les comandes i estocs.
- Conèixer la gestió informàtica de l'oficina de farmàcia
- Portar la gestió administrativa (receptes, llibres, declaracions...) i empresarial
- Conèixer la gestió del sistema de qualitat de l'oficina de farmàcia.

4. Altres activitats de l'oficina de Farmàcia

- Plantes medicinals, cosmètica, dietètica i nutrició, productes sanitaris i la determinació de paràmetres físics i/o bioquímics.

FARMÀCIA HOSPITALÀRIA

L'estudiant adquirirà competència en les àrees següents:

1. Activitats assistencials

1.1. Dispensació de medicaments

- Conèixer i diferenciar els sistemes de dispensació i distribució dels medicaments intrahospitalaris.
- Conèixer els procediments de dispensació i atenció farmacèutica a malalts ambulatoris.

1.2. Consulta farmacèutica

- Resoldre les consultes més freqüents en el servei de farmàcia hospitalària.

1.3. Atenció farmacèutica

- Conèixer i participar en les activitats que es desenvolupin en atenció farmacèutica i en detecció de problemes relacionats amb els medicaments.
- Realitzar intervencions farmacèutiques per al bon ús del medicament.
- Conèixer els sistemes de documentació de les actuacions desenvolupades.

1.4. Activitats preventives

- Conèixer i participar en programes que es desenvolupin en promoció

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Referits a coneixements

Aquest aprenentatge pretén que l'estudiant de Farmàcia en finalitzar la seva estada conegui i reflexioni envers:

- L'especificitat de l'oficina de farmàcia i/o de la farmàcia hospitalària
- El paper sanitari del farmacèutic d'oficina de farmàcia i/o de l'hospital
- L'organització d'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital
- El treball en equip i la importància de l'organigrama de responsabilitats
- L'ètica professional

Blocs temàtics de l'assignatura

Bloc 1 Manual d'estades en pràctiques tutelades.

Quadern de casos pràctics

1 Missió i funcions de l'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital

1.1 Marc regulador

1.2 Descripció de funcions

2 Visió de l'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital

Assumir responsabilitats en els tractaments farmacoterapèutics dels pacients, tot assolint l'excel·lència professional en el camp assistencial.

3 Gestió de la qualitat en l'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital

- 3.1 Introducció als conceptes bàsics per obtenir la certificació de qualitat
- 3.2 Conceptes bàsics sobre la Llei de protecció de dades
- 3.3 Conceptes bàsics de seguretat i prevenció de riscos laborals
- 3.4 Gestió i tractament de residus

4 Organització de l'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital

- 4.1 Activitats logístiques orientades al medicament:
  - 4.1.1 Gestió de comandes i estocs
  - 4.1.2 Organització i control de medicaments
  - 4.1.3 Gestió informàtica
  - 4.1.4 Robotització
  - 4.1.5 Activitats administratives
  - 4.1.6 Activitats de gestió empresarial
- 4.2 Activitats de farmacotècnia orientades al medicament:
  - 4.2.1 Fórmules magistrals i preparats oficials
  - 4.2.2 Nutrició parenteral
  - 4.2.3 Citostàtics
  - 4.2.4 Teràpia gènica

5 Funcions de Farmàcia assistencial orientades al pacient

- 5.1 Dispensació d'especialitats farmacèutiques
  - 5.1.1 Dispensació activa
  - 5.1.2 Sistema de dispensació de medicaments en dosis unitàries (SDMDU)
  - 5.1.3 Sistema personalitzat de dosificació (SPD)
- 5.2 Consulta o indicació farmacèutica
- 5.3 Seguiment farmacoterapèutic personalitzat
- 5.4 Activitats preventives
  - 5.4.1 Cribratges dels factors de risc
  - 5.4.2 Programes de promoció de la salut i prevenció de la malaltia
  - 5.4.3 Educació sanitària
- 5.5 Farmacovigilància
- 5.6 Prevenció d'errors de medicació
- 5.7 Activitats integrades i multidisciplinàries
- 5.8 Programes específics de col·laboració amb l'Administració
- 5.9 Tecnologies de la informació

6 Impacte social de l'activitat farmacèutica assistencial

6.1 Cartera de serveis d'activitats relacionades amb salut i qualitat de vida

Farmàcia comunitària:

- 6.1.1 Ortopèdia
- 6.1.2 Dietètica i nutrició
- 6.1.3 Productes sanitaris
- 6.1.4 Plantes medicinals
- 6.1.5 Homeopatia
- 6.1.6 Cosmètica

Hospital:

- 6.1.7 Dispensació ambulatoria
- 6.2 Activitats formatives i de desenvolupament professional
  - 6.2.1 Congressos
  - 6.2.2 Sessions clíniques
  - 6.2.3 Formació continuada
- 6.3 Activitats de recerca assistencial
  - 6.3.1 Treballs d'investigació
  - 6.3.2 Comunicacions
  - 6.3.3 Publicacions

Bloc 2 Aula activa formativa.

presencial i realització de treball grupal

Contempla les activitats formatives que es desenvoluparan a la Facultat de Farmàcia. El temari és comú per a tots els alumnes i consta dels següents apartats:

- Presentació de l'assignatura estructura organitzativa i de planificació docent
- Introducció al concepte pràctic d'Atenció Farmacèutica
- Dispensació activa
- Consulta o indicació farmacèutica
- Seguiment farmacoterapèutic personalitzat
- Especialitats farmacèutiques complexes
- Prevenció d'Errors de Medicació
- Activitats de Promoció de la Salut i Prevenció de la Malaltia
- Sistemes de registre de les activitats desenvolupades
- Indicadors de millora de l'activitat farmacèutica
- Introducció al treball de recerca

Bloc 3 Treballs de recerca assistencial individual i de grup

Iniciació als treballs de recerca assistencial sobre dispensació activa, consulta o indicació farmacèutica, o bé de seguiment farmacoterapèutic personalitzat, tenint en compte la detecció i prevenció de problemes relacionats amb els medicaments (PRM) així com registres d'intervencions farmacèutiques davant pacients amb diferents patologies que requereixen hospitalització o no: diabetis, osteoporosi, hipertensió, hipercolesterolèmia, dolor, asma i MPOC, parkinson, alzheimer, depressió, símptomes menors, etc. També es contemplarà el desenvolupament de treballs sobre l'ús de diferents grups terapèutics de medicaments que requereixin monitorització o sobre terapia seqüencial.

També, tant des de la farmàcia comunitària com des de l'hospitalària es dissenyaran treballs observacionals dirigits a la detecció d'errors de medicació per tal de participar activament en el Programa de Prevenció d'Errors de Medicació de la Conselleria de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Aquests treballs seran avaluats a cada Unitat de Coordinació Docent i la seva exposició serà en format pòster i comunicació oral a la Facultat de Farmàcia.

Memòria Formativa - Relexiva orientada a competències professionals

* la memòria formativa - reflexiva pretén centrar l'adquisició de competències i afavorir la creativitat personal. Es temporalitzarà l'aprenentatge reflexiu en concordància amb el desenvolupament dels capítols del Manual d'Estades en Pràctiques Tutelades

Metodologia i organització general de l'assignatura

L'assignatura s'organitza en tres grans blocs. El primer: l'Aula activa formativa, en la qual es proporcionen a l'alumnat les eines adequades per desenvolupar la tasca de farmàcia assistencial i l'Atenció Farmacèutica. Això s'aconsegueix mitjançant l'aprenentatge presencial actiu de l'alumnat a l'aula amb una durada de 30 hores

lectives.

El segon bloc consisteix en l'activitat diària de l'alumnat al centre receptor escollit, al llarg d'un període mínim de sis mesos, on durà a terme l'aprenentatge explicat en el Manual d'Estades en Pràctiques Tutelades, editat per la Unitat de Coordinació Docent d'Estades.

El tercer bloc de l'assignatura correspon al treball d'inici a la recerca assistencial. Els estudiants s'agruparan per unitats de coordinació docent i desenvoluparan, seguint dinàmiques grupals i sota la direcció del professorat associat vinculat a cada unitat territorial, el treball proposat.

Els tres blocs s'estructuren bàsicament entorn del fet que els futurs farmacèutics adquireixin competències per vetllar per l'ús segur i eficient dels tractaments farmacoterapèutics en els pacients, així com en els aspectes de gestió empresarial que comporta la professió farmacèutica.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme sobre el total d'activitats de l'assignatura. El dossier d'aprenentatge de l'alumne consisteix en tres carpetes. El pes relatiu de cadascuna és: l'Aula activa formativa (15 % avaluació en finalitzar el període de formació inicial), realització del treball d'inici a la recerca assistencial en el centre receptor (25 %) i una prova final escrita tipus test (50 %).

L'avaluació de la Memòria formativa - Reflexiva orientada a competències professionals, permetrà relacionar en l'aprenentatge de l'alumne els coneixements adquirits i les habilitats desenvolupades al centre receptor (10%)

La metodologia d'avaluació, mitjançant la prova final, consistirà en una part escrita que inclourà un examen de tipus test de 80 preguntes d'elecció múltiple (3 preguntes incorrectes n'anul·len una de correcta), amb la possibilitat d'incloure una part de resolució de casos i preguntes d'interrelació. A més, aquesta prova final podrà tenir una part pràctica per a l'avaluació, fonamentalment, de les actituds i aptituds de l'alumnat.

Fons d'informació bàsiques de l'assignatura

Libres

- Cipolle, R. J.; Strand, L. M. El Ejercicio de la atención farmacéutica. Madrid: McGraw Hill Interamericana; 2000. ⇨
- Guia de qualitat a l'oficina de farmàcia segons la norma UNE-EN-ISO-9001:2000. Barcelona: Col·legi de Farmacèutics de la Província de Barcelona; DL 2001 ⇨
- Llibre blanc per a la integració de les activitats preventives a l'oficina de farmàcia. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social; Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, 1997. ⇨
- Manual de procedimientos en atención farmacéutica. Barcelona: Fundación Pharmaceutical Care España, 1999. ⇨
- Manual de calidad y procedimientos guía del servicio de farmacia de hospital según la Norma UNE-EN-ISO-90002/94. 2a ed. actualizada y ampl. Barcelona: Col·legi de Farmacèutics de la Província de Barcelona. Vocalia de Hospitales; DL 2000. ⇨
- March M.; Travé P. Manual d'estades en pràctiques tuteladas. 2a ed., rev. i act. Barcelona: Servei de Publicacions UB.; 2005. ⇨

Legislació

- Real Decreto 175/2001, de 23 de febrero, por el que se aprueban las Normas de correcta elaboración y control de calidad de formulas magistrales y preparados oficinales.(Boletín Oficial del Estado, núm. 65, de 16 marzo de 2001). ⇨
- Real Decreto 905/2003, de 11 de julio, modifica la disposición transitoria única del real decreto 175/2001, de 23 de febrero, por el que se aprueban las normas de correcta elaboración y control de calidad de fórmulas magistrales y preparados oficinales. (Boletín oficial del Estado, núm. 166, de 12 julio de 2003). ⇨

Revista

- Pharmaceutical care España. Revista de la Fundación PhCE sobre Atención Farmacéutica. Madrid: Saned, 1999. ⇨

Pàgina web

- Societat Catalana de Farmàcia Clínica ⇨
- Societat Europea de Farmàcia Clínica ⇨

- Societat Catalana d'Atenció Primària
- Societat de Salut Pública de Catalunya i de Balears →
- ACMCB .Societat Catalana de Bioètica ⇌
- Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut: ⇌

Text electrònic

- Bonal de Falgàs, J., [et. al.], dir. Farmacia Hospitalaria. 3ª ed. [en línia].
Disponible a: <http://sefh.interguias.com/libros/>. ⇌